

W. BIEGAŃSKIEGO · W · CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK polityczny, społeczny, ekonomiczny i literacki

Podwójnie wski, zakładowy i w głębia Dąbrowskiego. Cena 3 kop.

CENA PRENUMERACJI:

miejsce	12
1-sze	12
2-ge	12
3-cie	12
4-cie	12
5-cie	12
6-cie	12
7-cie	12
8-cie	12
9-cie	12
10-cie	12
11-cie	12
12-cie	12

Redakcja i Administracja Częstochowa Al. II Nr. 38, telefon Nr. 50, skrytka Nr. 21.
Redaktor przyjmuje od godz. 6-ej do 8-ej wieczorem.
 Reklamy redakcja nie zwraca; za artykuły, nie oznaczone s góry ceną, honorarjów redakcja nie płaci.
 Prenumeratę i ogłoszenia w Częstochowie przyjmują wszystkie księgarnie.
 Warszawa: Biuro Dzienników Ungra, Wierzbowa 8. Dom Handlowy L. i K. Metal i S-ka. Krad. Przed. 53.
 Krajowe Biuro Ogłoszeń Marszałkowska 118, w Moskwie L. i K. Metal i S-ka. Biuro ogłoszeń I. Buchweitz, w Warszawie Marszałkowska 120, w Sosnowcu W. Badurski, Hotel warszawski.

CENA OGLASZEŃ:
 Za jeden wiersz lub jego miejsce na 1-szej stronie 30 k., na IV-ej 10 k.
 Reklamy i Nekrologia na wiersz 20 k.
 Nadesłane za wiersz 50 kop.
 Ogłoszenia drobne po 3 kop. za wyraz.

Reprezentantem „Gonia Częstochowskiego“ na Powiatwie i Zagłębie Dąbrowskie jest p. Wacław Badurski (Sosnowiec, hotel „Warszawski“).

Reprezentację „Gonia Częstochowskiego“ na Zawierzole objęła księgarnia pani Z. Hubickiej Tamże ogłoszenia do „Gonia Częstochowskiego“.

Prenumeratę „Gonia Częstochowskiego“ i ogłoszenia w Rakowie przyjmuje pan J. Kolasiński.

WINO SZAMPAŃSKIE **NAJLEPSZE LIKIERY**

LOUIS DE BARY **P. BARDINET**

extra-sec **Bordeaux**

380-6-4

Główna sprzedaż u **W-go St. SZCZAWIŃSKIEGO** w Częstochowie (obok Teatru).

Curaçao de Chypre. Grande Lig. Bardinet.
 Cacao Tchürao. Green Star Peppermint.
 Crème d'Abricot. Crème de Mandarine.

Lekarz-Dentysta
M. GREJNIEC
 Al. II Nr. 10, dom p. Rajcherowej, gdzie skład apteczny p. Neufelda, telefon № 108.

KALENDARZYK.
 D. 21 Kwietnia.
Imiona chrześcijańskie: dzień Sotera i Kaja P. p., jutro Wojciecha B. M.
Wschód słońca: godz. 4 m. 56, zachód godz. 7 m. 4.
Przybyło dnia: 6 godzin 34 minut.
Wiadomości historyczne: 1745. Pokój między Austrią i Bawarią.—1854. Bombardowanie odesy.

sadnienia naszego postępowania i naszych poglądów.

Institut gimnastyki i fechtunków
St. KIFFERA, w Tivoli
 Gabinet masażu gimnastyki leczniczej, leczenie krzywicy kręgosłupa, łopatek i t. p. 2 Al. II Nr. 30. 12-9

Koło Polskie
wobec kolei Amurskiej.

Kolej Amurska—to objaw nowej polityki zaczepnej na Dalekim Wschodzie. Wysuwamy, jak pan widzi, względy o charakterze ogólnopolitycznym, które jedynie z naszego punktu widzenia są ważne. Rosja, wchodząc na drogę polityki zaczepnej na Dalekim Wschodzie, zajmuje stanowisko bardzo niebezpieczne. Osłabia ona swą siłę, a wskutek tego i znaczenie swe na Zachodzie, a zwłaszcza na półwyspie Bałkańskim.

Przez to wzmacnia się tam wpływ Niemiec. Im większy będzie wpływ tych ostatnich na politykę zewnętrzną, tem dotkliwiej odcznie się to i na sprawach wewnętrznych Państwa Rosyjskiego, gdyż wpływ niemiecki będzie popierał kierunek reakcyjny w Rosji.

Wielu posłów zapatruje się na kolej Amurską, jako na kwestję ambicji narodowej. Dla mnie patriotyzm taki jest dziwnym, gdyż niema nic bardziej poniżającego, niż wpływ obcego mocarstwa na sprawy wewnętrzne dru-

TEATR NOWOŚCI
(KINEMATOGRAF)
 dziś i dni następnych
 nadzwyczaj interesujący program.
 (Patrz ogłoszenie na str. 4-ej).

Sprawozdawca „Rusi“ miał następującą rozmowę z prezesem Koła Polskiego, p. Romanem Dmowskim:
 — Czem pan motywuje postanowienie Koła Królestwa, by głosować przeciw asygnowaniu sum na kolej Amurską?
 — Ponieważ nie będzie od Koła mówcy w tej sprawie, przeto uważam za bardzo pożyteczne pojawienie się w prasie uza-

A. K. Greene.
Zbrodnia w Grammercy Park.
 (Dalszy ciąg).
 Jaki wniosek miałam z tego wyciągnąć? Ze w drugim powozie musiał się znajdować Howard i że pan Gryce wiedział teraz, z którym z dwóch braci łączyło się wspomnienie miss Oliver.
Rozwiązanie wielkiej tajemnicy.
 XXXVI.
 Rezultat.

doznał znowu zawodu, jak mu się to już często w tej sprawie zdarzało. W zachowaniu się młodej dziewczyny nie spostrzegł takiego wzburzenia, jakiego się spodziewał. Pan Van Burnam ze swej strony również nie zdradzał wzruszenia, jedynie wystąpił mu na twarz słabe rumieńce, które wkrótce znikły pod przelicznymi wrokiem ajenta. Wydawał się tak spokojnym i niezmiernym, jak podczas pamiętnego zeznania przed sędzią śledczym.

Pan Gryce zawiadomiony, ale podrażniony tem, iż go pozbawiono zadowolenia, na które sprawiedliwie zasłużył, zwrócił uwagę na młodą dziewczynę. Zauważył, że nie pomylił się ani co do charakteru, ani gwałtowności uczucia, jakie ją popchnęło do zajęcia miejsca w powozie.

Zwrócił się tedy znów do p. Van Burnama z zamiarem stosownego przemówienia, gdy ten zapytał go tym spokojnym i naiwnym tonem, którego nie było w stanie zmieszać:

— Cóż to za czupiradło, którego towarzysztwo narzucił się mi. Myśl spaceru byłaby mi się mniej podobna, gdybym się był spodziewał przechodzić przez podobną próbę.

Pan Gryce, którego nigdy nie dziwiło żadne odezwanie się obwinionego, wpatrywał się w niego przez chwilę w milczeniu, następnie zwrócił się do miss Oliver:

— Słyszysz pani, jak się o tobie ten pan wyraża—zapytał.

Siedziąca z twarzą ukrytą w rękach, ale słysząc przemawiającego ajenta, uniosła ją. Ry-

sy jej były tak zmienione, że p. Gryce zadał sobie pytanie, czy nazwa nieco niegrzeczna, użyta przez młodego człowieka, nie była do pewnego stopnia usprawiedliwiona. Ale w wyrazie twarzy miss Oliver poznał wkrótce inne uczucie, które go zupełnie uspokoiło co do stanu jej umysłu. Pojął odrazu, że ze strony kobiety, której wyraz twarzy, oprócz bólesci, wyrażał silne postanowienie, mógł rachować na jakiś krok stanowczy.

Ten wzrok smutny i stanowczy netylko jego wzruszył, bo i pan Van Burnam, głosem daleko zyczliwsiym odezwał się spokojnie:

— Widzę, że ta pani ma smutnienie. — Proszę ją o przebaczenie za moje nierozważne słowa. Nie mam zamiaru uwłaczać nieszczęściu.

Pan Gryce nic nie rozumiał. Zachowanie się młodego człowieka było tak spokojne i uprzedzające! Nic, coby wskazywało na usiłowanie pokrycia wewnętrznego niepokoju albo tajemnej trwogi. Miss Oliver ze swej strony nie miała w oczach najmniejszego śladu gniewu ani pogardy, jakiej spodziewał się dostżdzi. Ajent więc poprzestał na badaniu dostrzeżonych i coraz większą uwagę. Miss Oliver spuściła wreszcie oczy i wtuliła się ile możności w kąt powozu.

— Miss Oliver—powiedział—wszak możesz mi pani wymienić nazwisko tego pana, chociaż on udaje, że cię nie zna.

D. c. n.

Również jak pan Gryce byłam zadziwioną wynikiem jego doświadczenia, ale bardziej zmartwioną. Nie mam zamiaru opisywać doznanego uczucia i wniosków, jakie mi przyszły do głowy. Daleko będzie ciekawszem opowiadanie tego, co się stało później, gdy p. Gryce wskoczył do powozu, „uprowadzając go miss Oliver.

Ajent widząc silne wrażenie, doznane na widok Howarda—on to właśnie był z nią w powozie — był przekonany, że znajdzie pannę Oliver w stanie nieopisanego podniecenia, a towarzysza jej, dostatecznie zmieszanego, aby nie był w możności zaprzeczenia swego stosunku do tej kobiety.

Ale pomimo całego doświadczenia, ajent

doznał znowu zawodu, jak mu się to już często w tej sprawie zdarzało. W zachowaniu się młodej dziewczyny nie spostrzegł takiego wzburzenia, jakiego się spodziewał. Pan Van Burnam ze swej strony również nie zdradzał wzruszenia, jedynie wystąpił mu na twarz słabe rumieńce, które wkrótce znikły pod przelicznymi wrokiem ajenta. Wydawał się tak spokojnym i niezmiernym, jak podczas pamiętnego zeznania przed sędzią śledczym.

Pan Gryce zawiadomiony, ale podrażniony tem, iż go pozbawiono zadowolenia, na które sprawiedliwie zasłużył, zwrócił uwagę na młodą dziewczynę. Zauważył, że nie pomylił się ani co do charakteru, ani gwałtowności uczucia, jakie ją popchnęło do zajęcia miejsca w powozie.

Zwrócił się tedy znów do p. Van Burnama z zamiarem stosownego przemówienia, gdy ten zapytał go tym spokojnym i naiwnym tonem, którego nie było w stanie zmieszać:

— Cóż to za czupiradło, którego towarzysztwo narzucił się mi. Myśl spaceru byłaby mi się mniej podobna, gdybym się był spodziewał przechodzić przez podobną próbę.

Pan Gryce, którego nigdy nie dziwiło żadne odezwanie się obwinionego, wpatrywał się w niego przez chwilę w milczeniu, następnie zwrócił się do miss Oliver:

— Słyszysz pani, jak się o tobie ten pan wyraża—zapytał.

Siedziąca z twarzą ukrytą w rękach, ale słysząc przemawiającego ajenta, uniosła ją. Ry-

Wykonywa: pomniki, figury, porcelany, ocala, roboty przy budowach kościołów, jako też i każde roboty w zakresie rzeźbiarstwa wchodzące, od najwyciszajniejszych do najwzruszających wykonawstwa, ze wszystkich krajowych i zagranicznych nych prima materjałów kamienia i drzewa. Dekoracje domów od ręki modelowane i wszelkie roboty sztukatorskie. Zakład podejmujący się wykonywać roboty w miejscowościach niżejpodległych, Informacje, rysunki i kosztorysy na każde żądanie darmo. Ceny przystępne.

RYDZEWSKI i S-ka **Praczniki zbyteczne!** Maszyna do prania „Cała para“ I. A. Johna z przenośnym piecykiem, nie wymagająca żadnych urządzeń, niezbędna do domowego użytku, Pralnia, Hotel, Restauracja, Kozar, Szpital i t. d.

Biurowe Techniczne w Częstochowie, Telefon № 1. Nie drze i nie niszczy bielizny.

Pranie wiotkiej w maszynę bielizny skutecznia się w ciągu 20 minut za pomocą pary i gotującej się wody z mydłem.

Tytułem próby wypożyczamy pralnie gratis Wyżymaczki oryginal. Amerykań.

Magle pokojowe wymagają mało miejsca, praktyczne i tanie.

Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Hamieniarski
Kruszyński i Proszowski w Częstochowie,
 Al. II dom własny.

giego. Nie napróżno Anglicy całą burzę urządzili z powodu listu o charakterze prywatnym cesarza Wilhelma. Dowiedzionem już zostało (kilka wypadków było), że listy prywatne to ulubiony środek dyplomacji niemieckiej....

Wniosek stąd jasny: jeśli rzeczywiście Turcja przygotowuje się do zagarnięcia części terytorjum perskiego, znajdującego się w sferze wpływów rosyjskich, jeśli istotnie grożą komplikacje na Bliskim Wschodzie, to wydawanie sum na wybudowanie trzymilionowej drogi na Dalekim Wschodzie odłożyć należy przynajmniej na lat kilka.

Kronika miejska.

Kolej Częstochowa—Kielce. Pod tym tytułem znajdujemy w „Kur. Warsz.” artykuł znanego ekonomisty p. Henryka Radziszewskiego. Autor, wyjaśniając znaczenie powyższej kolei dla kraju, podaje krytyce rzeczowej urzędzycielstwo projektu, przyczem wysnuwa odpowiednie wnioski, dowodząc, jakie korzyści i jakie przypuszczalne straty ekonomiczne kolej Częstochowa—Kielce przynieść może.

Dowiadujemy się więc przedewszystkiem, że ogólna długość kolei wyniesie 143 w. Kosztorys budowy tej linii obliczono na 6.843.085 rb. Jak już zaznaczyliśmy w telegramie prywatnym z Petersburga a następnie w korespondencji własnej koncensjonariuszem jest zarząd obecny kolei Herby Częstochowa.

Którędy kolej owa przejdzie? Według planu przechodzić będzie z Częstochowy przez Mstów, Św. Annę, Koniecpol, Włoszczowę, Małogoszcz do Kielce, tym więc sposobem kolej przełmie trzy powiaty: częstochowski, włoszczowski i kielecki. Z powiatów tych jedynie włoszczowski ciężko będzie ku nowej kolei, dla leszty powiatów—według p. Radziszewskiego— oraz dla przyległych noworadomskiego i jeдрzejowskiego kolej rzeczona ma znaczenie o wiele mniejsze.

Jak wiadomo, okolice przez które kolej będzie przechodziła, stanowią wybitne bogactwo geologiczne. Znajduje się w nich i wapno i marmur, i ruda żelazna i miedź. Tak więc ruch towarowy na kolej Częstochowa—Kielce, spodziewany jest w znacznej mierze, ułatwienie zaś komunikacji wypłynie niewątpliwie na wzrost przemysłu miejscowego.

Następnie autor na podstawie skrzętnie zebranych danych ekonomicznych dowodzi, że nowa kolej przyczyni się wprawdzie do podniesienia przemysłu miejscowego, dla interesów kraju wybitnego znaczenia mieć nie będzie.

Reasumując następnie swe poglądy, p. R. dochodzi do wniosku, że kolej Częstochowa—Kielce obliczona jest na obsługiwanie przemysłu rosyjskiego oraz na ruch tranzytowy. Przez skrócenie drogi z głębi kraju do Częstochowy będą mogły dochodzić do okręgu częstochowskiego, ładunki zbożowe rosyjskie na nader wygodnych dla nich warunkach; okręg zaś częstochowski, w którym skonsumowano znaczną liczbę wojska, jest poważnym konsumentem wojska. Część tej konsumpcji była zaspokajana przez zboże miejscowe, będzie ono miało, z powodu wybudowania kolei nader rzykową konkurencję ze zbożem rosyjskiem. Według obliczeń ruch tranzytowy wywozowy wyniesie około 15,750,000 pudów. Ruch tranzytowy przywozowy obliczają można w ilości 8,500,000 pud., w tej ilości węgla szląskiego 5 milj. pudów, wyrobów bławatnych i galanterii niemieckiej miljon pudów, warzyw pół milj. pud. i t. d.

Dochodu kolei Częstochowa—Kielce przynosić będzie w stosunku od 11,500 rb. do 12,800 rb. od wiorsty, ponieważ koszt łącznie z taborem jednej wiorsty wynosi około 53,000 rb. przeto dochód brutto wahać się będzie około 24 proc.—pochód netto zależeć będzie od spraw wewnętrznych na kolej po jej wybudowaniu.

W końcu świetnego artykułu swego autor zważywszy pro i contra nowej kolei dochodzi do wniosku, że oprócz wyżej wskazanych stroną ujemną budowy będzie zalew nas zbożem rosyjskiem i zakasowanie wzrostu handlowego Warszawy jako punktu przeładunkowego.

Tak więc budowa nowej linii wogólności nie przedstawia się dla kraju tak dodatnio, jakby się to zdawać mogło, ze względu jednak iż Częstochowa i okolice jej skorzystają na budowie nowej kolei witalny ją z uznaniem, w nadziei, że przemysł tutejszy potrafi utworzyć sobie drogę do nabycia tych wszystkich korzy-

ści, które z kolei Częstochowa—Kielce na nas spłyną.

Z polleji. Komisarz I cyrkułu p. Denisow z powodu wyjazdu na urlop policmajstra, objął po nim zastępstwo obowiązki.

Zdaleka... Zdaleka przysłano nam pozdrowienia świąteczne i radosne Alleluja, bo aż ze wsi Illnskoje, z głębi Rosji od braci—wyrzuceni, —a słowa to rzewne, dziękczynienia pełne za te „kropie wiadomości z miejsc przez nas ukochanych“.

Słowa takie i taka prosta podzięką to największy dla nas wyraz uznania i zachęty do dalszej uciążliwej gorczy czasem pełnej pracy publicystycznej. To też dziękujemy za nie braciom—wyrzuceniom i przesyłamy z „miejsc ukochanych“ pozdrowienia i życzenia rychłego powrotu do Ojczyzny...

Wieczór artystyczny. W przyszłą niedzielę dnia 28 b. m. w teatrze Towarzystwa śpiewaczego „Lutnia“ odbędzie się „Wieczór artystyczny“ na rzecz sali zajęć św. Stanisława Kostki. Program bardzo urozmaicony i cel piękny powinny sprowadzić niewątpliwie liczną publiczność.

Deportacja. Z rozporządzenia głównego naczelnika kraju skazani na wyjazd z granic Królestwa Polskiego ogółem 27 osób.

Z Sosnowca.

Odczyt. Dnia 24 b. m. w teatrze miejscowym wypowie odczyt p. K. Boanin „o literaturze i sztuce żydowskiej“. Odczyt zapowiada się bardzo dobrze.

Rewizja. Policja miejscowa dokonywała rewizji w domach robotniczych na Pogoni. Nikogo nie aresztowano.

Szpital żydowski. W ubiegły czwartek odbyło się zebranie w sprawie szpitala żydowskiego mającego powstać w naszym mieście. Pan Rajcher ofiarował na ten cel dziesięć tysięcy rubli za przykładem p. R. poszło „wielu innych obywateli—tak że suma na nowy szpital żydowski przewyższa dotąd sumę rubli 15,000 tysięcy.

Obłany kwasem. Dnia 18 b. m. powracał z Mysłowic przez Miedziejowską komorę Waleń Wojniński, którego jacyś ludzie obłali kwasem siarczanym, przepalając palto wraz z marynarką. Jak opowiada p. W. palto to było kupione w Sosnowcu i to przed rokiem. Czas już aby niewczesni obrońcy tak pojętego popierania przemysłu krajowego zaniechali swej akcji.

Figle nie na miejscu. Podczas świąt ubiegłych na ulicach miasta naszego swawolniccy chłopcy zrywali się strzelaniem z petard. W czasie którego strzelania przechodził p. F. Norkowski który, przyglądał się „bombardowaniu“. Gdy chłopiec uderzył kamieniem w petardę, nagle wybuchła, iskry zaś oparzyły twarz p. N. i chłopcu, który zbiegł.

Z Łodzi.

— Na mocy postanowienia czasowego general-gubernatora wojennego — mieszkaniec gminy Bogustawice, Wojciech Duda, za obelgę słowną i czynną właściciela majątku Zeromin Jana Głiszkiewicza — skazany został na 3 miesiące więzienia.

— Na mocy tegoż postanowienia 10 robotników za agitację strajkową—skazanych zostało na 3 miesiące więzienia i zesłanie do odległych miejscowości Cesarstwa.

— Z mocy tegoż rozporządzenia 8 mieszkańców Łodzi za brak dowodów legitymacyjnych skazanych zostało na 1 miesiąc więzienia.

Z Warszawy.

Uwolnienie. Wczoraj nad ranem wypuszczono na wolność wydawcę „Idisches Tageblatt“, p. Jachana i redaktora odpowiedzialnego tejże gazety, p. Tenenbauma.

Strzały na Starem Mieście. Onegdaj o godzinie 10 m. 30 m. przez Stare Miasto szedł jakiś taczający się silnie młodzieniec. Tego rodzaju nadużycie trunków niepodobalo się stróżowi bezpieczeństwa, który wezwał nieznanego do zatrzymania się. Ten widocznie nie słysząc wezwania szedł dalej. Wtedy rozległ się strzał i ugodzony w biodro młodzieniec padł na płyty chodnika. Pogotowie odwiozło go do szpitala św. Rocha.

Ś. p. Aleksander Starkman. Onegdaj w nocy po krótkiej słabości zmarł ś. p. Aleksander Starkman znany w szerokiej kołach naszego miasta, długoletni współpracownik i prokurent domu bankierskiego Ś. Lessera.

Różne.

Posady na kolejach. Główny zarząd dróg żelaznych zawiadomił miejscowe zarządy kolejowe, że z powodu urzędzenia na kolei syberyjskiej całej sieci rozjazdów kolejowych, u-

tworzyło się 60 posad zarządzających rozjazdami, oraz pomocników zarządzających. Zarząd kolei nadwiślańskich może dostarczyć 16 kandydatów.

O wypadku, któremu uległ Petruniewicz donoszą gaz. rosyjskie. Petruniewicz zapełniał ze schodów tramwaju jakiś pasażer. Przechodnie odwieźli Petruniewicza do szpitala Maryjskiego, którego lekarz nie znalazł poważnych powikłań. Dopiero po powrocie do domu Petruniewicz zemdlął. Wezwani lekarze skonstatawali złamanie biodra. Chorzy będzie zmuszony leżeć w łóżku blisko 6 tygodni.

Zapomogi dla kolei warsz.-wied. Wczoraj na posiedzeniu Rady zarządzającej kolei warszawsko-wiedeńskiej postanowiono wypłacić pomocnikom tejże kolei ze względu na panującą drożyznę—zapomogę pieniężną w stosunku 4 i pół proc. pobieranej pensji. Ponieważ zapomoga ta, wyznaczona w ogólnej sumie 140,000 rubli, jest znacznie mniejsza od ogólnej sumy, wyplaconej przez zarząd w latach ubiegłych,—zatem naczelnicy wydziałów zwręśli się przypadającej im części na rzecz niższych funkcjonariuszów.

Pieniądza z Ameryki. „Polskie Zjednoczenie Katolickie“ w Ameryce zwróciło się do centralnego Towarzystwa rolniczego w Warszawie oraz do Wydziału Krajowego we Lwowie z oświadczeniem, że podejmuje się pośrednictwa w przesyłaniu pomiędzy przez emigrantów polskich do kraju.

Sprawę tę poruszył swego czasu na zebraniu w Warszawie dr. Zygmunt Gargas, wskazując na możliwość i potrzebę unikania pośrednictwa niemieckich banków. Otrzymawszy obecnie wiadomość powyższą, dr. Gargans wyjeżdża do Ameryki w celu należytego zorganizowania przesyłki, którą ma się zająć Bank polski w Chicago.

Odмова przysięgi. Z Lublina piszą do „U. Leb.“ Guernator Lubelski polecił prezydentowi miasta, ażeby odabrał przysięgę od 3 ch nowoobраниch członków zarządu gminy żydowskiej, mimo że dotychczas od wybranych żydów wymagano tylko podpisania odpowiedniej deklaracji. Przysięgę jednak złożyli tylko pp. Kipman, dyrektor oddziału Łódzkiego Banku Handlowego i Szczerbański zaś p. A. Welcher odmówił przysięgi. Prezydent zawiadomił o tem gubernatora.

Liczb robotników bez zajęcia w Stanach Zjednoczonych Ameryki północnej przybiera zatrważające rozmiary i grozi olbrzymim przesileniem ekonomicznem. „American Federation of Labour“ podaje ich cyfrę na 4,750,000 ludzi. Za podstawę do obliczeń służyły dane, zbierane przez mężów zaufania federacji w 87 stanach. Północnie pogarsza się z tygodnia na tydzień.

Źródło mineralne na Kujawach. W rzy ulicy Cmentarnej na realności p. Tempelhoffa w Inowrocławiu znajduje się od dość dawna sadzawka, z której czerpał wodę podczas lata dzierżawca ogrodnik. Od przeszło tygodnia zauważono, w owej sadzawce wydobywającą się promieniom wody, a z bliska można było słyszeć szum, przypominający lekki szum muszkiety wody. Z początku powstała obawa, że to może woda z zalanej kopalni wydobywa się na wierzch. Tymczasem po gruntownem zbadaniu całej sprawy okazało się, że objawy te w powyższym stawku spowodowało powstałe źródło mineralne. Poddana analizie chemicznej woda z tych źródeł wykazała sporą zawartość soli gorzkiej, magnezji i kwasu węglanego.

Zmiana w gabinecie angielskim.

Henry Campbell-Bannerman, prezydent gabinetu angielskiego, ustąpił, zmuszony do tego złym stanem swego zdrowia i nie mogąc liczyć na zupełne odzyskanie sił ze względu na wiek podeszły, ukończył już bowiem 72 rok życia.

Campbell-Bannerman pochodzi ze szkołkiej rodziny małomieszczanńskiej. Ojciec i stryj jego, Campbellowie, osiedliwszy się w Glasgowie, zyskali na handlu wielki majątek, który przeszedł na późniejszego premiera, zapewniając mu przeszło miljon koron rocznego dochodu.

Henry Campbell-Bannerman, ukończywszy uniwersytet w Cambridge, oddał się polityce i już w 32 roku życia został wybrany do Izby. Był zwolennikiem Gladstone'a i pozostał mu wierny nawet wówczas, gdy wigowie rozbił się skutkiem „homerrula“.

Campbell-Bannerman podczas wojny z bo-

binetu Salisburmu, a zwłaszcza przeciwko Chamberlainowi. Nie chciał zniszczenia boerów, ale z drugiej strony sprzeciwiał się udzieleniu im zbyt obzernej autonomii. Co do Chamberlaina, to potępiał jego imperializm i protekcyjną politykę cłową. Powołany w grudniu 1905 r. do utworzenia gabinetu po upadku Balfoura, przeprowadził w r. 1906 wybory do parlamentu pod hasłem zniszczenia imperializmu i wyszedł z tej próby zwycięsko.

Jako prezydent gabinetu, skutkiem niejednolitości partii liberalnej, miał często wielkie trudności do przeprowadzenia i musiał nieraz cofnąć się, jak np. w sprawie reformy szkolnej i bilu szkockiego. Zławsza łaba lordów usiłowała obalać jego plany.

Od śmierci swej żony przed dwoma laty, Campbell-Bannermann coraz więcej zapadał na zdrowiu i wreszcie ustąpił z tego powodu.

Następca jego został Asquith, minister skarbu w dotychczasowym gabinecie. Urodzony w r. 1852, należy do rodziny mniejszych właścicieli ziemskich. Był adwokatem w Londynie i pozyskał sobie sławę wybitnego prawnika i mówcy, a w r. 1866 wszedł do ławy gmin, jako stronnik Gladstona. Od r. 1892 do 1893 był ministrem spraw wewnętrznych, następnie po klęsce liberałów znalazł się w opozycji, że wreszcie w r. 1905. Campbell powierzył mu tekę ministra skarbu. Skutkiem choroby premiera, Asquith sprawował w rzeczywistości ostatnimi czasy rządu, które wreszcie objął także formalnie.

W Radzie Państwa.

(Tel. Ag. Petersburskiej).

Piątkowym posiedzeniu Rady Państwa otwarte zostało o godz. 2 m. 20 po poł. Przewodniczy Akimow.

Sekretarz państwowy komunikuje, że członek Rady z wyboru, ziemianin gub. Podolskiej, Władimir Jelowicki, z powodu choroby składa swoje obowiązki.

Na porządku dziennym dalszy ciąg dyskusji nad projektem ustawy w sprawie zniesienia t. zw. podatku drogowego, pobieranego od mieszkańców pow. Izmailskiego w Besarabii. Zabierają głos kolejno: Stachowicz, ks. Aleksy Obolenski, Kraoszewski, Diczyszul, Engelhardt, Nikolskij i Zinowjew.

Po przerwie przemawiają jeszcze: Stizszkij, Pokrowskij i gen. Roop.

W głosowaniu przyjęty zostaje punkt B. do art. 10 wniosku mniejszości o prawie gubernatora zawieszania uchwał ziemstw i miast, o ile uważa je za nieodpowiadające potrzeby i potrzebom państwa. Po kilku innych drobnych poprawkach w duchu reakcyjnym, cały projekt ustawodawczy przekazany zostaje z powrotem Ibie państwowej.

Następnie Rada przyjmuje bez rozpraw szereg drobnych projektów ustawodawczych w sprawach szkolnych, uchwalonych już przez Izbę.

Posiedzenie zakończono o g. 6 m. 20.

Z Dumy Państwowej.

(Telegram Agencji Petersburskiej).

Petersburg 16-go.

(Dokończenie.)

Milukow: Dla ludności słowiańskiej na Bałkanach mamy nie tylko serce, ale i obowiązek moralny. Z drugiej strony, rzecz jasna, że dla wykonania tych obowiązków nie możemy składać w ofierze interesów własnych i w imię naszego zdrowia i egoizmu winniśmy pamiętać o granicach, w których możemy działać swobodnie na Bałkanach. Zdrowy egoizm jest naturalnie polityką jak wyraził się sam minister, zupełnej bezstronności na Bałkanach. Ale nasz egoizm był niezawsze zdrowy, nie zawsze bezinteresowny.

Była chwila, kiedy oswoobodzeni przez nas słowianie gotowi byli podeszwać nas, że kraj święcie oswoobodzony pragnie my zmienić na gubernę naddunajską. Gdyby mocarstwa wierzły wówczas w naszą bezinteresowność, traktat san-stefański nie byłby rozerwany na strzępy, bułgarowie nie oskarżaliby nas o chęć rusyfikowania kraju, a my nie mielibyśmy przyczyny oskarżania bułgarów o brak serdeczności dla oswoobodzicieli.

Minister powinienby lepiej scharakteryzować projekt rosyjski, aby słowianie bałkańscy łatwiej go przyjęli.

Nasze słowa brzmią na Bałkanach inaczej, niż słowa dyplomatów angielskich. Anglia, przybierając pozę humanitarną, nie nie ryzykuje, przeciwnie wygrywa w opinii Europejczyków, staje się inicjatorką szerokiego projektów

humanitarnych. Kiedy Rosja powtarza to samo, chociażby mniej, daje zobowiązanie. Obecnie każde nasze słowo.

Na Bałkańskie położenie jest jasne, ale kraj jest zakryty gęstą zasłoną. Za nią dzieją się wypadki, nie mniej dla nas ważne. Jest to nasza Turcja azjatycka, nasza granica kaukasko-perska. Ruch o charakterze panturkestańskim może być najpierw skierowany nie przeciw granicy rosyjskiej, lecz przeciw perskiej. To może na zawsze odciąć nas od zatoki Perskiej. (Okłaski na wszystkich ławach.)

Kapustin: Z wielką wdzięcznością przyjmujemy wskazówkę Najjaśniejszego Pana, na której mocy minister spraw zagranicznych mówił nam o położeniu naszych ważniejszych spraw zagranicznych.

Mówca oświadcza, że październikowcy przyjmują formułę komisji budżetowej.

Po przerwie półgodzinnej posiedzenie wznowiono.

Balaklejew mówi w imieniu prawicy: Naród rosyjski nigdy nie targnął się na wolność, ani na niezależny rozwój narodów słowiańskich, a jeżeli co do naszych serdecznych polaków, historyczna konieczność zmusiła nas do naruszenia tej zasady, to ja nie ręczę za frakcję prawicy, od siebie zaś poczytuję za obowiązek przypomnieć słowa wielkiego rosjanina, wielkiego proroka słowiańszczyzny, głębokiego myśliciela Chomiakowa, który podczas powstania polskiego w r. 1880 zawałał: „Niechaj będzie przeklęty ten, którego głos słowian dał miecz do ręki przeciw braciom słowiańskim! Przeklęty czas!”

Puriszkiwicz mniema, iż uczucia rosyjskie bez dyplomatycznych przygotowań dają możliwość otwarcia i śmiało wypowiedzieć, iż polityka nasza na półwyspie Bałkańskim powinno być taką polityką, jakiej trzymał się zmarły Cesarz Twórca pokoju, to jest polityką stanowczego niemieszania się do spraw cudzych. Doświadczenie przeszłości dostatecznie przekonało nas, iż nie papier i nie dyplomatyczne akta stanowią siłę, lecz siła istotna w każdej sprawie stanowi potęgę każdego kraju.

Powinniśmy całkowicie zagłębić się w pracy wewnętrznej, ażeby postawić i nasze wielkie Cesarstwo na tem stanowisku chwały i siły, przy których bez przelewu krwi nawet jednego żołnierza głos z Petersburga dycydowałby o losach Europy, a powiem nawet więcej: całego świata! (Okłaski na prawicy.)

Minister spraw zagranicznych oświadcza, iż przypisywanych mu słów przez posła Pokrowskiego nigdy nie wypowiadził. (Okłaski na wszystkich ławach.)

Duma przyjmując, zaproponowaną przez komisję budżetową formułę przejścia do porządku dziennego i przystąpienia do głosowania nad pojedynczymi pozycjami budżetu. Przy głosowaniu tem zabierają głos posłowie: Rozanow, Niselowicz, hr. Uwarow, Milukow. Budżet ministerjum spraw zagranicznych przyjęto bez zmiany, według referatu komisji budżetowej.

O godz. 6-iej m. 9 wieczorem posiedzenie zamknięto.

Następne posiedzenie po ferjach świątecznych we wtorek, d. 5 maja, o godz. 11-iej przed południem.

Przedsiębiorczość Czechów.

Rozpęd czeskiej twórczości ekonomicznej ku południowi, w kierunku Adriatyku, jest coraz widoczniejszy, a ze stanowiska słowiańskiego jest zjawiskiem nader pożądanym. Niemieckiej zdobywczości mogą tu przeciwstawić tylko czesi, bo tylko oni mają kapitał zorganizowany, tylko oni posiadają warstwę kupców, przemysłowców, bankierów, spekulantów, należycie ekonomicznie wykształconych a świadomo przytem swej słowiańskiej, antygermańskiej misji. (Charakterystyczny np. fakt, że Klub Słowiański w Pradze głównie na tej warstwie się opiera.)

Droga z Pragi nad Adriatyk wiodzie przez coraz bardziej czeszizowany Wiedeń i przez kraje słowiańskie (południowa Styria, Kralna, Karyntja, Istria). Tych wzdłuż czesi w systematyczną, celowo zorganizowaną opiekę handlową. Słowiańcy, posiadający wybitne zdolności do handlu, ale brak im kapitału i ludzi rutynowanych. Jednego i drugiego dostarczają w znacznej mierze czesi, wychowując pod swym kierunkiem słowiańskich handlowców, przy czym znajdują też dla swego kapitału doskonałe lokacje, mające dla słowiańców dobroczynne znaczenie inwestji. Interes ekonomiczny czechów łączy się w ten sposób coraz ściślej

z ekonomicznym rozwojem słowiańców. „Wzajemność ekonomiczna” — jak to zowią czesi — ma też doniosłe znaczenie polityczne. Czesi mogą z pomocą słowiańców wypłynąć na morze w ekonomicznym znaczeniu, stać się samodzielni eksporterami i importerami, uwolnić siebie i słowian od pośrednictwa Wiednia, Hamburga, Berlina itd. Nowe koleje alpejskie, dogodnie dla geograficznego położenia Czech i dające dobre kombinacje połączeń — ułatwią Czechom to zadanie. Tylko z pomocą czeskiego kapitału można będzie Tryest ocalić dla słowiańszczyzny.

Ile to nam — tak często a niesłusznie za wzrót stawianym — brakuje tej sprężystości, jaką wykazują czesi na każdym kroku.

Telegramy.

Petersburg, 21 TAP. Ogłoszono rozkaz Najwyższy do ministerjum wojny w sprawie zmiany umundurowania pułków armeńskich, przemianowanych na ułańskie, luzarskie i t. d.

Petersburg 21 TAP. Na uniwersytecie liwerpolskim organizowano komitet celem zapoznania się z Rosją, mający na celu ułatwienie studentom miejscowym nauki języka rosyjskiego tudzież zapoznania się z Rosją z punktu widzenia handlowo-przemysłowego.

Orzeł 21 TAP. Wskutek niebywałych wylowów Okłi uległo zatopieniu 560 domów. Mieszkańcy wyleżdżają. Uboższa ludność kryje się po strychach.

Baku 21 TAP. Wczoraj w dzień w Bibiej-bacie w administracji Tow. naftańskiego wybuchła bomba; rannych jest kilku ludzi.

Tyflis 21 TAP. Spalono wieś perską Kadzabeki, której mieszkańcy brali udział w napadzie na Belaswar.

Tyflis 21 TAP. Telegram dowódcy brygady elizawetpolskiej strazy pogranicznej: wczoraj o g. 2 w poł. naczelnik oddziału, donosząc mi o cofnięciu się do Belaswaru, sądził, że potrzebny jest znacznie silniejszy oddział z trzech rodzajów broń, by móc ująć napastników, którzy, składając się z dwu szwadronów, wystawili poważną liczbę zbrojnych jeźdźców. W tej chwili otrzymałem notatkę naczelnika oddziału i proszę zawiadomić głównego dowódcę, że idą na nas obrzymie tłumy koczowniców, pragnąc zemścić się za zadaną im wczoraj porażkę. Położenie b. poważne.

Elizawetpol, 21 TAP. Dokonano napadu na pocztę dążącą z Suszy do Gerusów. Zabity został strażnik; pakunki z posyłkami zostały porozcinane; zrabowano 3 worki z 1,000 rb. każdy.

Wiedeń, 21 TAP. „Neue freie Presse“ pisze, że wogóle należy być zadowolonym z mowy lwowskiego, który wyjaśnił opinią publicznej w Rosji istotę porozumienia i zapewnił, że sprawa kolej sandzackiej straciła na ostrości. Lwowski jest w zgodzie z gabinetem wiedeńskim, co uważać trzeba za główny środek do osiągnięcia reform oraz do zachowania pokoju.

„Zeit“ powiada, że lwowski ze zdumiewającą szczerością odpowiedział na sprawę b. ciekawą co do obecnego stosunku Rosji względem porozumienia austro-rosyjskiego. Lwowski mianowicie prawie się z niem obecnie nie liczy.

Listy do Redakcji.

Podziękowanie.

Szanowny Redaktorze!

Pozwolił mi Sanowny Redaktor, że za pośrednictwem poczytnego pisma Pańskiego spełnię miły obowiązek, składając serdeczne podziękowanie wszystkim szlachetnym ofiarodawcom, którzy z taką gotowością, złożyli się na „święconę“ dla chłopców z sali zajęć św. Stanisława Kostki. Serdeczne gorące „Bóg zapłać“ przyjmijcie Wy wszyscy, którzy choć na chwilę rozjaśniliście szarą dolę ubogiej dźlatwy.

Aniela Żwanowa,
jedna z opiekunek Sali zajęć.

Wszystkim, którzy raczyli przyjąć udział w pogrzebie s. p.

Ludwika Majowskiego

składa serdeczne „Bóg zapłać“

Rodzina.

470 — 1 — 1

Niezrównane w smaku piwa krajowe: **Zdrowia, Pilzeńskie i Zakopiainskie**

POLECA BRONISŁAW FARKOWY

E. Reyeh Synowie w Warszawie. — Żądać wszędzie.

Magazyn Bławatny **B. LEWIN**

dawniej **D. Breszel, 1-sza Aleja hotel Victoria.**

Pełca w ogromnym wyborze: Chódniki, Dywany, Linoleum, Portiery, Firanki, Kapy na łóżka pluszowe i pikowe oraz wyroby ceratowe. Halki jedwabne i wełniane, fartuszki mundurkowe,

Skład sukna i kortów **D. ZYSSEK**

Częstochowa, Aleja I № 2, wejście z nowego rynku w podwórzu.

Poleca na sezon wiosenny i letni:

wszelkie materiały krajowe z najlepszych fabryk oraz angielskie i francuskie. Ceny bardzo przystępne. Polecając się łaskawych względem Sz. Publiczności 299—1—1

Przez m. kwiecień 1/3 od targu przeznaczony zostaje na „Kropkę Mleka“ im d-ra Piszczewskiego.

Artystyczna Pracownia i Magazyn Obuwia

p. f. M. WESTING

poleca na sezon wiosenny obuwie wszelkiego rodzaju po cenach najniższych.

Fasony najmodniejsze. Gwarantuje się dobroć i wytrzymałość materiału. 884—20—12

Sklep **KWIATOWY**

S. Jastrzębskiego

Aleja II ga № 16, telefonu 65 w Częstochowie.

Poleca znane ze swej tanioci i wykwintnego ułożenia, bukiety, wianki, kosze i inne ozdoby kwiatowe. Posiada na składzie olbrzymi wybór wieńców metalowych różnej wielkości i ceny, metalowe bukiety w wazonach i bukietniki do świec dla kościołów. Na zamówienia girlandy metalowe na ołtarze. 460 6-3

BROWAR PAROWY

„**NIECHCICE**“

poleca znane ze swej dobroci:

PIWO **Pilzeńskie**
Lagrowe
Kulmbachskie

w beczkach i butelkach.

Główny skład: **J. Płomiński,**

Częstochowa Teatraln. № 8.

Telefon № 33.

Żądać wszędzie.

Dostawa natychmiastowa.

361

45—9

„**Renometr**“

Częstochowa, Wieluńska 8.

Dobre procentujące: są do sprzedania nieruchomości miejskie w Częstochowie przy ulicach: Warszawskiej, Małej, Cerkiewnej, oraz w Rakowie, blisko Częstochowy: młyn turbinowy warunkowo 15,800 rb.—w Suwałskiej gubernii, kalwaryjskim powiecie: 3-y kolonja zawierające około 124 morgów ziemi dobrej, z inwentarzem, budynkami i t. d.; w tejże gubernii, powiecie wołkowskim majątek ziemski ogólnej przestrzeni 1200 morgów; gospodarstwo postępowe;—gleba pszenna; inwentarz tak żywy jak i martwy; zabudowania, dwór nader wygodny muroważy, ogrody, stawy zarzybione, kopalnie b. dobrego torfu;—25 letni zagajnik i t. d. i t. d. 428 0—5

Wielki wybór gotowych gorsetów od 2 do 25 rubli

poleca pracownia gorsetów

„**JÓZEFY**“

Częstochowa Al. III róg Szkolnej dom p. Wnorowkiej.

Reparacje, pranie, przefasonowanie itp. 398 5—4

E. Bieniaszewski

oprawa obrazów, sklep w Alei III Nr. 50 vis a vis powiatu. Przyjmuje do oprawy obrazy portrety i fotografie. Posiada na składzie duży wybór listów, z pierwszych i najlepszych firm Warszawskich w najnowszych fasonach. Roboty wykonywa solidnie i gustownie. Ceny umiarkowane. 305—150—9

PATENTY

na wynalazki, marki i modele wyjednywa specjalnie

Inż. D. FRAENKEL

przy czynym współdziałaniu Inż. Techn.

D ra A. L. GOLDSOBLA

Warszawa,

Marszałkowska 152, tel. 18 62.

Łódź, Piotrkowska 80.

460 2—1

Zaginął chłopiec Henryk Szczerbiński lat 10, mierzny, blondyn, wyszedł z domu w niedzielę rano, 2 tygodnie temu. Uprasza się dać wiadomość do rodziców, Krakowska Nr. 25. 471—2—1

Fabryka pilników i raszpli

Aleksandra Zajdlera

w Częstochowie.

Niniejszem mam zaszczyt zawiadomić Szanownych Klientów, że w dniu 10 kwietnia przeniosłem moją fabrykę pilników i raszpli na ul. Jasnogórską № 26 vis a-vis fabryki B-ci Grott, a przy zastosowaniu własnej siły mechanicznej będę mógł wykonywać zamówienia możliwie jak najpункtualniej. Polecając się nadal łaskawym względem Szanownych Klientów pozostaję

Z poważaniem **A. Zajdler.**

Rowery

z oryginalnych części francuskich najtaniej.

T. KURASIEWICZ
Częstochowa.

Uczeń kl. VI poszukuje kondycji na ws. za utrzymanie aleja III № 62 Burchardt.

Teatr Nowości

Program.

- CZĘŚĆ I**
- 1) Rumuński Duet (śpiew i tańce).
  - 2) Zaany kupiecista Mieczysławski.
- CZĘŚĆ II**
- 3) Zgnębiona portmonetka (dramat).
  - 4) Mních z musu (komiczno).

- CZĘŚĆ III**
- 5) Obrona tajemnicza (w kolorach).
  - 6) Figle pismaka.
- Ceny miejsc: Krzesła i rząd 50 kop., 2-gi 30 k. Galeria 20 kop., wojskowi i dzieci piątą połowę.

ZEGARKI

Polecamy **Zegarki „OMEGA“**

które dają rezultaty dotąd przez żadne inne zegarki nieosiągnięte.

Reprezentantem

na **Sosnowiec** i okolice jest

J. Fürstenberg

który ma bogato zaopatrzony sklep w zegarki „OMEGA“ złote, srebrne i z różnego metalu, po cenach fabrycznych, przy ulicy

666 **Modrzejowskiej.** 26—5

Baczność przed falsyfikatami: zegarki „Omega“ złote muszą być 68 próby—srebrne 84.

Nauczycielka z patentem i praktyką szkolną poszukuje miejsca od wakacji. Wiadomość w Redakcji. 444—3—3

2500 rubli na 1-szy numer hipoteki potrzebna zaraz, na 8%, „Renometr“ Wieluńska 8 459—0—5

Jajka wylęgowe olbrzymich pekinijskich kaczek, tusin 1 rb. 20 kop. — Sklep p. Owsiana, 2-ga Aleja.

Do wynajęcia przy ul. Krakowskiej № 15 i Piotrowskiej № 5 różne lokale znajne na fabryczki i warsztaty, oraz byle stajnie na składy, i szopy. Wiadomość u M. Hertz. Dojazd 31 452—36—3

Poszukuje starszej kobiety lub dziewczyny do posług domowych. Wiadomość w Redakcji.

Potrzebni chłopcy do słuszarza Warszawskiego 33 do Bonka.

Dom parterowy z dużym placem do sprzedania, przy ulicy Nadzecznej pod № 50. Wiadomość u Ciechońskiego na Zawodzie dom Żywińskiego. 434—6—5

Do wynajęcia

od 1 Lipca r. b.

1) 7 pokoi z kuchnią, służbowym i wszelkimi wygodami na 1-em piętrze w II-iej Alei № 85; 2) na Teatralnej 2 lokale po 4 pokoje z kuchnią i 1 lokal z 3 ch pokoi i kuchni—również z wygodami, oraz 3) dwa magazyny. Wiadomość w kantorze Markusa Gradsteina. 430 0—5

Poleca na nadchodzące święta:

Drożdże gwarantowanej dobroci. Migdały, Rodzynki, Orzechy, Daktyle Figi, Cykate, Wanilij, Czekolade i t. p. dodatki do ciast w wyborowych gatunkach. Najprzedniejszą makę pszenną. Oset stołowy, Musztardę i Oliwę Niocejską „Vierge“ najdelikatniejszą w smaku. Wędliny Litawskie, Sery, Delikatosa, Bułjon, Pikle i Soje. Kawior Astrachański bez soli po cenie znacznie niższej. Masło śmietankowe i solone. Znakomite wina Węgierskie i Francuskie pochodzący od rubla za butelkę. Wina Hiszpańskie, Burgundzkie i Szampańskie przednich marek. Wina krymskie białe i czerwone. Konjaki, Likjory, Araki i Wódki. Miody, Porter A. Le Coq, Piwo Drozdowskie, Rygskie, Warszawskie i miejscowe z browaru Szwedego.

St. Szczawiński

w Częstochowie (obok Teatru)

Skład Win

DELIKATESÓW

i towarów kolonialnych

ogz. od 1878 r.